

ECPAT Hotline

En rapport om dokumenterade
sexuella övergrepp på barn på internet.

MOT BARNSEXHANDEL

#2

ECPAT Sverige

ECPAT Sverige är en barnrättsorganisation som arbetar för en värld fri från barnsexhandel, för att sexuella övergrepp mot barn ska stoppas innan de begås.

ECPAT fokuserar på brott som begås i Sverige, av svenskar utomlands eller online. Genom förebyggande arbete slår organisationen mot den efterfrågan och lönsamhet som driver handeln med barn framåt. ECPAT Sverige ingår i ett globalt ECPAT-nätverk, med 90 medlemsorganisationer i över 80 länder.

ECPAT Sverige arbetar med påverkansarbete, samverkan med myndigheter och näringsliv, samt informations- och kunskapsspridning.

Innehåll

Sammanfattning	4
ECPAT Hotline	6
Ett fall: från tips till fällande dom	8
Justitieminister Morgan Johansson om ECPAT Hotline	10
Identifieringen av barnet på bilden	12
Sexuella övergrepp på barn	14
Lagstiftningen	16
Analys: tipsen 2016	19
Trender och utmaningar	22
Slutsatser och rekommendationer	25
Statistik 2016	26

ECPAT Sverige, oktober 2017
info@ecpat.se
www.ecpat.se
www.ecpathotline.se
Bankgiro: 903-4349

Rapporten bygger på data från ECPAT Hotline, insamlad under perioden 1 januari till 31 december 2016.

Rapportförfattare: Thomas Andersson.

Medförfattare: Isabella Kim, Clara Ludvigsson, Maria Schillaci.

Produktion: Daniel Hoch.

@ECPATSverige

Det handlar om barn och inte siffror

Vi läser ofta i media om grov brottslighet där människor skjuts på öppen gata. Vi kan föreställa oss hur hemskt det är. Den här rapporten beskriver en annan brottslighet som är svårare att begripa men som inte på något sätt är mindre fasansfull.

För ett antal år sedan var den verkliga innebörden av barnsexhandeln okänd och polisen kunde inte bekämpa den, bland annat på grund av brist på resurser och kunskap om brottet i samhället. Idag känner både beslutsfattare och allmänhet till problemet. Att inte agera är därför helt uteslutet.

Denna hotline-rapport är vår andra i ordningen och vi kan i vår analys av de dokumenterade sexuella övergreppen på barn se att **våldet blir allt grövre och barnen blir allt yngre**. Andelen spädbarn i tipsen om övergreppsmaterial under 2016 ökade från **4% till 8,5%**. Det är ofattbar statistik, men vi behöver främst se dem för vad detta handlar om. Det gäller barn och inte offer, inte siffror i brottsstatistik utan verkliga barn som inte har någon skuld i eller inflytande över det fasansfulla övergrepp som de utsätts för.

Precis som du och jag har varje barn ett namn, en födelsedag och känslor. Alla barn har även rättigheter och samhället har därför skyldigheter att se till att barnen inte utsätts för sexuella övergrepp, men det klarar ännu inte samhällets makthavare av och därför behövs ECPAT.

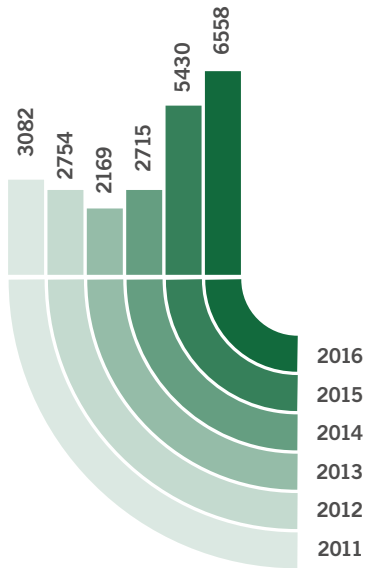
Under många år har vi lett opinionen mot bland annat det som i lagen helt felaktigt kallas ”barnpornografi”. Varje bild har en historia som bottenar i att ett eller flera barn utsätts för cyniska sexuella övergrepp och vi ser också att förövarna anpassar sig snabbt till nya omständigheter: när en dörr stängs hittar de själva nya vägar att producera, lagra, dela och sprida sexuellt övergreppsmaterial på barn.

Varje enskilt barn som exploateras sexuellt är ett gigantiskt misslyckande. Varje bild eller film med övergrepp som hamnar i omlopp manifesterar det misslyckandet. Våldtäkterna och tortyren på dessa barn kan ingen som inte har som uppgift att analysera materialet föreställa sig och det smärta att veta att endast en bråkdel kan beivras.

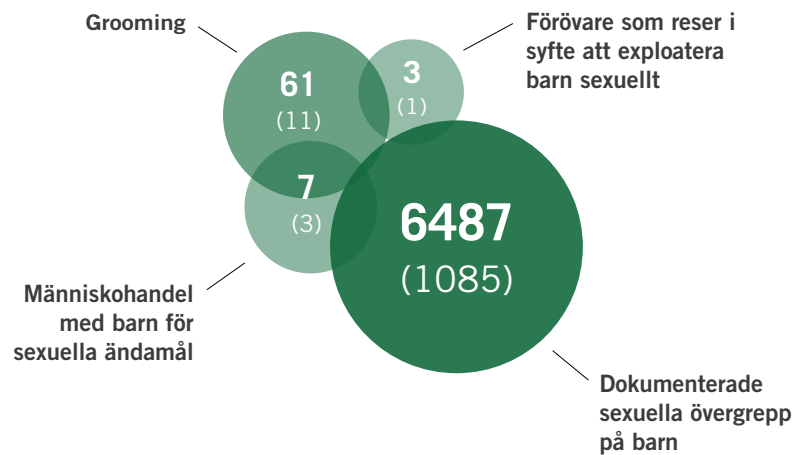
Inget barn ska behöva utsättas för sexuella övergrepp och vi skulle helst av allt inte vilja finnas till.

Anders L Pettersson
Generalsekreterare ECPAT Sverige

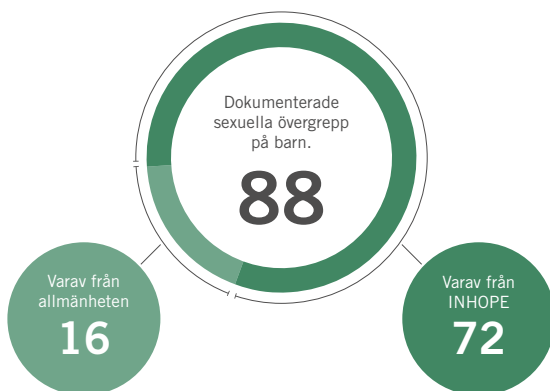
Antal inkomna tips till ECPAT Hotline:

Antal inkomna tips per kategori och antal som bedöms som illegala i parantes:

Totalt antal tips som bedömdes illegala, lokaliserade i Sverige:

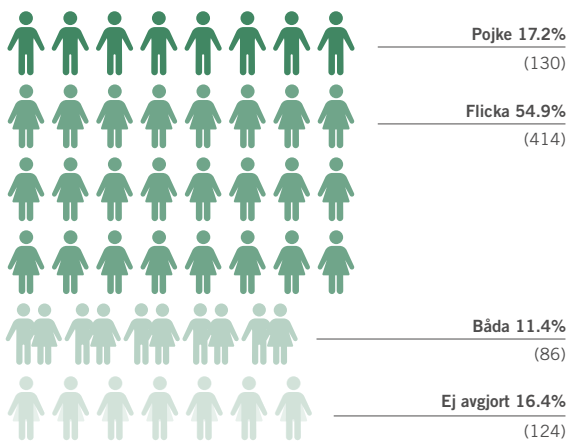

Antal tips skickade till svensk polis:

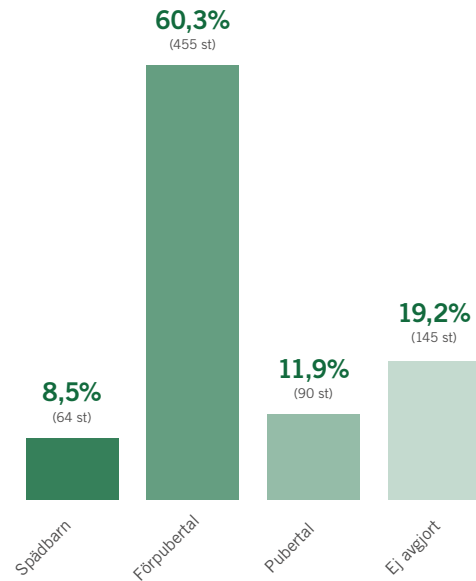

Kön på barnet:

Kön och ålder på barnet i de tips som hanterades via INHOPE (totalt 754 st)

Åldersgrupp på barnet:

Terminologi

I denna rapport används den terminologi för sexualbrott mot barn som förespråkas av rättsväsenden och barnrättsorganisationer globalt. I svensk lagstiftning används begreppet barnpornografi, en term som ECPAT inte anser ger en rättvisande bild av vad brottet innebär. Att benämna brottet som pornografi ger det sexuella övergreppet legitimitet och antyder delaktighet från barnets sida. Ett barn kan aldrig samtycka till sexuella övergrepp, och produktion av bilder och filmer av sexuella övergrepp på barn är ett grovt brott mot barnet. Istället använder ECPAT begreppet dokumenterade sexuella övergrepp mot barn, eller övergreppsmaterial. Av samma anledning använder ECPAT inte begrepp som till exempel barnprostitution. I vår kommunikation används begreppen ibland i syfte att skapa förståelse, exempelvis när befintlig lagstiftning diskuteras.

ECPAT Hotline

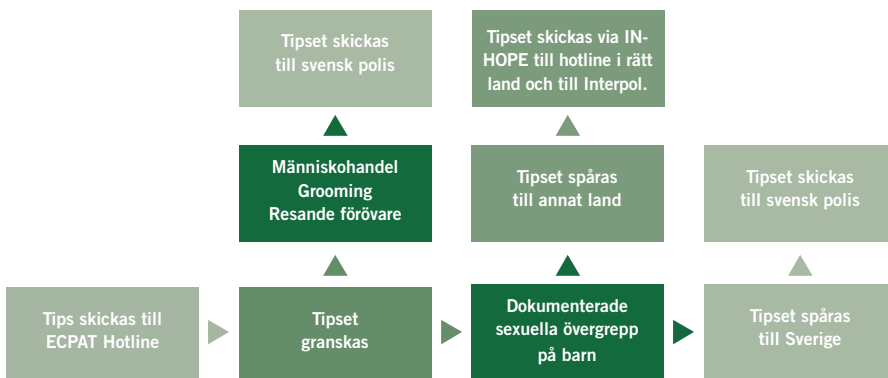
Hur fungerar det?

ECPAT Hotline är en webbaserad anmälningssida som tar emot tips på alla former av kommersiell sexuell exploatering av barn, barnsexhandel.

Det kan röra:

- Dokumenterade sexuella övergrepp på barn, det som i lagen missvisande kallas barnpornografi.
- Groomingbrott, när en vuxen person tar kontakt med ett barn i syfte att begå ett sexuellt övergrepp.
- Förövare som rest inom landet eller utomlands för att begå sexuella övergrepp på barn.
- Människohandel med barn för sexuella ändamål och utnyttjande av barn för köp av sexuell handling.

ECPAT Hotline tar emot tips från allmänheten och från hotlines i andra länder genom organisationen INHOPE. Tipsen granskas och skickas vidare till svensk polis, hotline i annat land samt Interpol. Varje tips är viktigt, och kan direkt eller i förlängningen bidra till att ett barn och/eller en förövare identifieras och en övergreppssituation stoppas.

Syftet med ECPAT Hotline

Syftet med ECPAT Hotline är att vara en del av en global sektoröverskridande samverkan mot sexuell exploatering av barn, som medför att:

- Polisen i Sverige eller annat land får fler relevanta tips och kan identifiera fler barn.
- Övergreppsmaterialet hamnar direkt hos polis eller hotline i rätt land.
- Illegalt material på publika webbsidor tas snabbt ned.
- Allmänheten kan anmäla anonymt.
- Lönsamheten och åtkomsten till övergreppsmaterial minskar.

INHOPE

ECPAT Hotline är medlem i INHOPE, en paraplyorganisation för hotlines som arbetar mot sexuella övergrepp på barn på nätet. INHOPEs uppdrag är att stödja och utveckla arbetet i dessa hotlines, att stärka de internationella insatserna i kampen mot sexuell exploatering av barn genom samverkan mellan organisationer, myndigheter och näringsliv. Bland INHOPEs partners finns därför bland annat Google, Twitter, Facebook, Microsoft, Interpol och Europol. INHOPE utbildar och certifierar de enskilda hotlineanalytikerna i varje enskilt land.

Samarbetet med Interpol

Allt granskat material klassificeras och laddas upp i Interpols databas ICSE. Genom detta samarbete, som inkluderar de flesta av de hotlines som är anslutna till INHOPE, får Interpol stora mängder tidigare okända skildringar av sexuella övergrepp på barn, vilket medför att fler barn kan identifieras. På det sättet medverkar ECPAT Hotline aktivt i arbetet med att identifiera barnet i övergreppsmaterialet, oavsett var i världen barnet befinner sig.

[LÄS MER OM VÅRT ARBETE MED INTERPOL PÅ SIDAN 12](#) ▶

Från tips till fällande dom

Ett enskilt tips i form av en länk till övergreppsmaterial på nätet kan leda till att ett barn hittas och kan tas ut ur en pågående övergreppssituation.

Den 3 januari 2017 dömdes en 42-årig man i Falu tingsrätt för bland annat grovt barnpornografibrott, grov våldtäkt mot barn, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering och sexuell övergrepp mot barn. Det som började som en misstanke om innehav och spridning av övergreppsmaterial ledde till att flera utsatta barn kunde identifieras.

Det började 2016, med ett tips till ECPAT Hotline. En första granskning visade att det rörde sig om dokumenterade sexuella övergrepp på barn,

och att det var en person i Sverige som laddat upp materialet. ECPAT skickade tipset samma dag till NOA, polisens Nationella Operativa Avdelning. Efter att NOA granskat tipset skickades det vidare till polisregionen där den misstänkte bodde. Vid ett tillslag hemma hos den misstänkte 42-åringen beslagtogs en router, flera datorer, hårddiskar, surfplattor och mobiltelefon. Totalt hittades över 39 000 bilder och 1 200 filmer som visade sexuella övergrepp på barn. Filmerna hade en sammanlagd speltid på 182 timmar.

Under granskningen av det beslagtagna materialet upptäckte polisen ett antal foton som misstänktes vara tagna av den misstänkte själv. En analys visade att de var tagna med den misstänktes mobiltelefon, och arbetet med att identifiera barnen på bilderna inleddes. Flera barn hittades, barn som bodde i närområdet men också ett barn till närstående. Barnen var mellan 1,5 år och 8 år gamla.

Åklagaren yrkade på åtta års fängelse, men den 3 januari 2017 dömdes mannen till sex år.

Bakom varje bild finns ett sexualbrott mot ett barn

Det som i lagen missvisande kallas för barnpornografibrott är i själva verket bevismaterial på ett sexualbrott mot ett barn. Bilden eller filmen skildrar en sexuell kränkning av ett barn. När brottet utreds finns det en sak som är viktigare än något annat, och det är att identifiera barnet på bilden. Barnet kan befinna sig i en pågående övergreppssituation.

Många utredningar av det så kallade barnpornografibrottet leder till att polis upptäcker material som den misstänkte själv producerat, och då hittas i regel också barnet.

I ECPAT Sveriges studie om barnpornografibrottet från februari 2017¹ visade det sig att av de rättsfall som ingick i studien, hade 48% av de personer som dömdes för barnpornografibrott också dömts för sexualbrott mot barn.

Detta stöds också i en rapport från Global Alliance², där en enkät med poliser från olika länder som alla arbetar mot sexuell exploatering av barn visade att 67% av de tillfrågade svarade att utredningar av så kallade barnpornografibrott har lett till avslöjande av tidigare ej anmälda sexualbrott mot barn. I samma rapport svarade 72%

av poliserna att de under dessa utredningar stött på förövare som tidigare dömts för sexualbrott mot barn.

Detta visar att det är viktigt att utredningar av så kallade barnpornografibrott utreds skyndsamt, resurssätts och prioriteras utifrån vetskapen att ett barn som befinner sig i en pågående övergreppssituation kan identifieras och hittas under utredningens gång.

¹ Rapporten finns på [ecpat.se](http://www.ecpat.se/uploads/2.PDF/Rapporter/ECPAT_Barnpornografibrottet_2017.pdf), http://www.ecpat.se/uploads/2.PDF/Rapporter/ECPAT_Barnpornografibrottet_2017.pdf

² Global Alliance är ett samarbete mellan Europeiska kommissionen och USA. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/global-alliance-against-child-abuse/docs/global_alliance_threat_assessment_en.pdf - inhämtad 2017-08-07

Morgan Johansson besöker ECPAT Hotline

I april 2017 besökte justitieminister Morgan Johansson ECPAT Hotline för att skaffa sig ökad kunskap om arbetet och om sexuell exploatering av barn på nätet. Bland annat deltog Morgan Johansson i ett arbetspass. Under sommaren 2017 deltog Morgan Johansson i ett panelsamtal som ECPAT Sverige arrangerade i Almedalen, och som finns på ECPAT Sveriges YouTube-sida.

Thomas Andersson, senior rådgivare på ECPAT Sverige, och justitie- och inrikesminister Morgan Johansson.

Morgan Johansson: Jag har besökt ECPAT Hotline och sett vilken ovärderlig insats som görs i kampen mot sexuella övergrepp som drabbar barn.

Sexuella övergrepp är en nästan obeskriverlig kränkning som sätter djupa spår hos de barn som drabbas. Den snabba informationstekniken gör dessutom att förövarna enkelt och snabbt kan ge global spridning åt bilder och filmer som dokumenterar övergreppen.

Sexuella övergrepp på barn är vidriga brott och de personer som begår den här typen av handlingar ska inte få komma undan. Teknikutvecklingen och brottslighetens internationella dimension kräver att arbetet med att bekämpa övergrepp sker snabbfotat och att civilsamhället, rättsväsendet och sociala myndigheter samarbetar.

Jag har besökt ECPAT Hotline och sett vilken ovärderlig insats som görs i kampen mot sexuella övergrepp som drabbar barn. ECPAT Hotline är också ett bra exempel på hur samarbete mellan rättsväsendet och civilsamhälle gör konkret nytta.

ECPAT Hotlines verksamhet bidrar både till att lagföra brottslingar och förebygga sexuella övergrepp mot barn. Genom att delta i det internationella nätverket INHOPE säkerställer ECPAT Hotline att material som misstänkts vara olagligt analyseras och vidarebefordras till polismyndigheterna i rätt land.

Arbetet mot sexuella övergrepp mot barn har självklart också högsta prioritet hos regeringen. Helt nyligen beslutade regeringen en proposition om en effektivare lagstiftning mot vuxnas kontakter med barn i sexuellt syfte. Under året kommer regeringen också lägga förslag som skärper lagstiftningen när det gäller köp av sexuell handling av barn. Jag har också gett en utredare i uppdrag att föreslå skärpta straff för grovt barnpornografibrott och att se över om preskription ska avskaffas för sexualbrott och andra allvarliga brott mot barn.

Text: Morgan Johansson
Justitie- och inrikesminister

Identifieringen av barnet på bilden: samarbete med Interpol

I allt arbete som rör sexuell exploatering av barn på nätet finns det en uppgift för polisen som är viktigare än någon annan: att identifiera barnet på bilden. Den internationella polisorganisationen Interpol har en databas, ICSE, som låter utredare över hela världen dela och analysera information. Syftet är bland annat att kunna knyta ihop information som rör utsatta barn, förövare och de miljöer där brotten begås.

I och med medlemskapet i INHOPE har ECPAT Hotline ett samarbete med Interpol. Samarbetet innebär att ECPAT Hotline, liksom de flesta andra hotlines som ingår i INHOPE, matar in de bilder och filmer som inkommer till hotlinen till Interpols databas.

Samarbetet innebär också att varje ny fil som laddas upp till Interpols databas tilldelas en unik kod, ett hashvärde, och när filen en gång analyserats behöver den inte analyseras igen. Konkret betyder det att en hotlineanalytiker inte behöver granska samma bild eller film mer än en gång. Det innebär också att den unika koden för varje bild som kategoriseras som ”baseline”, dvs övergreppsmaterial som klassas som olagligt i alla länder, kan distribue-

ras till tredje part så som offentliga och privata nätverk, för att upptäcka, rapportera och ta bort dokumenterade sexuella övergrepp på barn.

Arbets sättet förhandstestades under en ettårsperiod 2015, då över 150 000 filer analyserades. Testperioden visade att hotlines bidrog med en stor andel tidigare okänt material, vilket också medverkade till utredningar där barn identifierades och förövare kunde gripas.

Under 2016 fördes 108 129 filer in i Interpols databas, varav hela 91 075 var unika. Endast 19 617 av dem fanns sedan tidigare i databasen. I 440 fall innehöll filerna information som direkt ledde till att ett barn eller en förövare kunde identifieras,

vilket visar att samarbetet mellan INHOPE-anknutna hotlines och Interpol är mycket värdefullt.

ECPAT Hotlines analytiker har utbildats hos Interpol i Lyon, Frankrike, där de certifierats för att använda Interpols klassificeringssystem och för att få ladda upp filer till databasen. Analytiker från ECPAT Hotline har också deltagit på den svenska polisens utbildning av de poliser som granskar övergreppsmaterialet.

Från att databasen började användas och fram till april 2017 har Interpol identifierat 10 671 barn på bilder eller filmer som skildrar sexuella övergrepp. I Sverige har 295 barn identifierats.

Sexuella övergrepp på nätet är lika allvarligt

Barn och ungdomar som utsatts för sexuella övergrepp på nätet mår mycket dåligt psykiskt och behöver behandling och stöd. Det framkommer i en ny rapport om ungas erfarenheter av sexuella övergrepp på nätet.

Rapporten, som tagits fram av Barnafriad vid Linköpings universitet tillsammans med Stiftelsen Allmänna Barnhuset på uppdrag av Socialdepartementet, visar att övergrepp på nätet där barnet inte har träffat förövaren kan få lika allvarliga konsekvenser som övergrepp som sker utanför nätet. Rapporten visar också att dokumentation av övergreppet i form av bilder eller filmer påverkar barnets psykiska hälsa negativt.

Resultaten i rapporten är en fördjupning utifrån undersökningen *Unga, sex och Internet – i en föränderlig värld* som genomfördes år 2014 och där drygt 5 800 elever i tredje året på gymnasiet besvarade en enkät. Frågorna handlade om deltagarnas erfarenheter av grooming (vuxna som tar kontakt med barn på nätet i sexuella syften), sexuella övergrepp och sexuella övergreppsbilder.

Forskarna har tittat på om det finns faktorer som tycks vara kopplade till

ungas risk att bli utsatta för de olika typerna av övergrepp på nätet. Rapporten visar att de utsatta ungdomarnas sociodemografiska bakgrund, som familjens ekonomi, föräldrarnas arbetssituation och liknande, inte skilde sig i stort sett jämfört med de som inte varit utsatta för övergrepp.

Det de unga som varit med om övergrepp på nätet vanligen har gemensamt är att de har varit utsatta på olika sätt. De har varit med om många svåra händelser i livet, så som mobbning, våld och övergrepp. Många har också en sämre relation till sina föräldrar.

Frågan om hur de utsatta påverkas av övergrepp på nätet är aktuell på flera sätt: exempelvis pågår rättegångar i Sverige där förövare fått barn eller ungdomar att utföra våldtäktsliknande sexuella handlingar på sig själva framför webbkameran. Domstolarna prövar om det juridiskt är att likställa med övergrepp där förövare och offer träffats fysiskt.

Rapporten pekar på att övergrepp på nätet är lika allvarligt. Resultaten är viktiga för rättsväsendet och viktig kunskap för alla som arbetar med eller för barn och ungdomar och som kan möta unga som är utsatta för detta.

Resultaten stöds av en kanadensisk rapport, *Survivors' survey*, gjord av Canadian Centre for Child Protection³. Rapportens slutsatser från intervjuer som gjorts med personer som utsatts för sexuella övergrepp som barn visar att dokumentationen av de sexuella övergreppen har en betydande, livslång negativ effekt.

I rapporten svarade 73% av de personer som utsatts för sexuella övergrepp som dokumenterats att de oroade sig för att bli igenkända av någon som kan ha sett materialet. Rapporten visar att vanliga effekter av brottet för den som utsatts är negativ påverkan på skolarbete, arbetsliv, vänskap och kärleksförhållanden.

³ https://protectchildren.ca/pdfs/C3P_SurvivorsSurveyPreliminaryReport_en.pdf

Därför påverkar sexuella övergrepp på nätet barns psykiska hälsa:

SKULD	Känner att det är deras fel
SKAM	Känner sig lurade
SVEK	Upplever att de svikit sina nära
HOT	Upplever sig hotade av förövaren
RÄDSLÅ	Rädd för vad som ska hända med bilderna/filmerna
ORO	Upplever oro för vem som vet och vem som sett materialet
OÄNDLIGHET	Övergreppen fortsätter för alltid

Rapporten: Barn utsatta för sexuella övergrepp på nätet, Linda Jonsson och Carl Göran Svedin, 2017, finns att ladda ner på Barnafriid eller Allmänna Barnhuset.

Vad säger lagen?

De tips som ECPAT Hotline tar emot från allmänheten berör alla former av misstänkt barnsexhandel. I det här avsnittet förklaras översiktligt de straffbestämmelser i svensk lag som oftast blir aktuella för de tips som inkommer till ECPAT Hotline.

Dokumenterade sexuella övergrepp på barn

Dokumenterade sexuella övergrepp på barn benämns i svensk lagstiftning som barnpornografi. En bild är barnpornografisk om den visar ett barn och är pornografisk. Med barn avses en person vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som, när det framgår av bilden och omständigheterna kring den, är under 18 år. Digitaliserade, tecknade och animerade bilder och filmer som skildrar barn på ett verklighetstroget sätt i pornografiska

sammanhang utgör också barnpornografi, liksom tredimensionella figurer såsom dockor föreställande barn.

Straffbestämmelsen om barnpornografibrottet finns i brottsbalkens sextonde kapitel - om brott mot allmän ordning. Detta beror på barnpornografibrottets dubbla skyddsintressen; skyddet för det enskilda barnet mot att utnyttjas i barnpornografi samt skyddet mot den kränkning som en barnpornografisk bild innebär för barn i allmänhet.

Sexuell posering

Den som utnyttjar eller påverkar ett barn under 15 år att posera sexuellt gör sig skyldig till brottet utnyttjande av barn för sexuell posering, vilket kan leda till böter eller fängelse i högst två år. Samma sak gäller den som begår en sådan handling mot ett barn som fyllt 15 men inte 18 år, om poseringen är ”ägnad att skada barnets hälsa eller utveckling”. Om brottet anses som grovt är påföljden fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Köp av sexuell handling av barn

Den som förmår ett barn att utföra en sexuell handling mot ersättning gör sig skyldig till köp av sexuell handling av barn vilket kan ge böter eller fängelse i upp till två år. Straffbestämmelsen riktar sig mot brottsoffer mellan 15-18 år och är subsidiär till andra sexualbrott i 6 kapitlet brottsbalken såsom t.ex. våldtäkt. Det innebär att bestämmelsen endast ska tillämpas om inte ansvar för andra brott kan komma i fråga.

Köp av sexuell handling av barn under 15 år aktualiserar andra bestämmelser såsom våldtäkt mot barn och

Det utgör ett barnpornografibrott att:

- Skildra barn i pornografisk bild.
- Sprida, överlåta, upplåta, förevisa eller på annat sätt tillgängliggöra en pornografisk bild av barn för någon annan.
- Förvärva eller bjuda ut en pornografisk bild av barn.
- Förmedla kontakt mellan köpare och säljare av pornografiska bilder av barn eller vidta annan liknande åtgärd som syftar till att främja handel med sådana bilder.
- Inneha en pornografisk bild av barn eller betrakta en sådan bild.

Straffet för barnpornografibrottet är böter eller fängelse i högst två år. Om brottet är ringa är straffet böter eller fängelse i högst sex månader. Grovt barnpornografibrott ger fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

sexuellt utnyttjande av barn. Regeringen har sett över lagstiftningen på detta område och betänkandet (SOU 2016:42) har varit på remiss. Ett förslag i betänkandet är att böter tas bort ur straffskalan och att straffminimum ska vara 14 dagars fängelse.

Ett annat förslag är att gradindela brottet och införa ett grovt brott med ett straffmaximum på fyra års fängelse. Remissvaren bereds för närvarande inom regeringskansliet.

Kontakt med barn i sexuellt syfte

Brottet kontakt med barn i sexuellt syfte innebär att en person, i syfte att begå ett sexualbrott mot ett barn under 15 år, kommer överens med barnet om att träffas och därefter vidtar en åtgärd för att främja att ett möte blir av. Straffet för detta brott är böter eller fängelse upp till ett år.

Av Brottsförebyggande rådets rapport⁴ framgår att endast 10% av de kontakter som polisen registrerat som kontakt med barn i sexuellt syfte från det att lagen trädde i kraft, 1 juli 2009, till och med 30 juni 2011 ledde till åtal. Anledningen till det låga antalet åtal beror på att de allra flesta kontakter som polisen registrerat som kontaktbrott inte uppfyller rekvisiten för brottet.

I en majoritet av de anmälningar där samtliga rekvisit var uppfyllda hade gärningsmannen och målsäganden redan träffats fysiskt. Regeringen har mot bakgrund av detta bedömt att det finns skäl att se över lagen så att den kan bli mera ändamålsenlig och fylla sitt förebyggande syfte. Den 22 juni 2017 presenterade regeringen en proposition till riksdagen som innehåller förslag på ändringar som bl.a. innebär ett utökat straffansvar, en förhöjd straffskala samt en ny rubricering av brottet; kontakt för att träffa ett barn i sexuellt syfte. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Sexuella övergrepp på barn i samband med resande och turism

En form av tips som inkommer till ECPAT Hotline handlar om personer som reser i syfte att exploatera ett barn sexuellt. För att svensk domstol ska kunna döma för ett brott begånget utomlands krävs det som huvudregel att handlingen är kriminaliserad även i det landet. Det finns dock undantag till huvudregeln, till exempel när det gäller ett flertal av sexualbrotten mot barn. Därför kan en svensk medborgare eller en person med hemvist i Sverige åtalas i svensk domstol för vissa sexualbrott mot barn begångna utomlands – oavsett om handlingen är kriminaliserad eller inte i det landet.

AVSNITTET FORTSÄTTER PÅ NÄSTA SIDA ►

⁴ Rapport 2013:14, Bestämmelsen om kontakt med barn i sexuellt syfte. En uppföljning av tillämpningen av lagen från polisanmälningar till domar.

Människohandel med barn för sexuella ändamål

Brottet människohandel består av flera komponenter där varje del i kedjan är straffbar. Här ingår att rekrytera, transportera och ta emot en människa i syfte att exploatera personen. Exploateringen kan ske för olika ändamål, förutom sexuell exploatering utnyttjas offren i till exempel tvångsarbete eller för att begå kriminella handlingar.

Människohandel kriminaliserades 2002 och straffbestämmelsen återfinns i brottsbalkens fjärde kapitel (BrB 4:1 a §). Bestämmelsen har setts över sedan dess och förstärkts i vissa avseenden.

De senaste ändringarna, år 2010, innebar bl.a. att det inte krävs att våld, tvång eller annat otillbörligt medel har använts om offret är ett barn. Kravet på dubbel straffbarhet togs också bort, vilket innebär att brottet kan straffas i Sverige även om det begåtts i ett land där människohandel inte är straffbart. Straffet för människohandel är fängelse i lägst två och högst tio år.

Mellan 2015 och halvårsskiftet 2016 registrerades drygt 70 polisärenden där en polisanmälan har upprättats om människohandel med barn.

Endast ett av dessa fall ledde till åtal, som sedermera ledde till fällande dom⁵. Som nämnts har människohandelsbestämmelsen ändrats och förstärkts i vissa avseenden sedan dess tillkomst.

Den senaste översynen resulterade i ett slutbetänkande (SOU 2016:70) i vilket ytterligare förstärkningar föreslås. Slutbetänkandet har varit på remiss och remissvaren bereds för närvarande inom regeringskansliet.

Budapestkonventionen

Det blir alltmer vanligt att lagra övergreppsmaterial på s.k. molntjänster. Utifrån ett brottsbekämpande perspektiv är detta problematiskt då svensk polis är förhindrad att genomgå uppgifter som en misstänkt har lagrat i en molntjänst vars server är placerad utanför Sverige⁶. I de fallen måste en åklagare begära rättshjälp från det land där servern är placerad⁷. En sådan begäran innebär en process som ofta tar tid vilket avsevärt försvårar och ibland omöjliggör polisens arbete att i tid säkra eventuella bevisuppgifter. En väg framåt i detta skulle vara att Sverige ratificerar Europarådets it-brottskonvention⁸, den s.k. Budapestkonventionen. Konventionen syftar i huvudsak till att harmonisera lagstiftning och förenkla internationellt samarbete gällande IT-relaterad brottslighet. För brottsbekämpande myndigheter skulle detta innebära förenklingar i förfarandet att få åtkomst till misstänkt övergreppsmaterial som lagras på molntjänster vars server är placerad i andra länder. Något som kan leda till att eventuell digital bevisning kan säkerställas i tid och därmed utredas vidare. Sverige signerade Budapestkonventionen vid dess tillkomst 2001 men har alltså, som ett av två länder i EU, ännu inte ratificerat den.

Barnpornografibrottet – det straffrättsliga skyddet mot dokumenterade sexuella övergrepp mot barn

I början av 2017 släppte ECPAT Sverige en rapport om det straffrättsliga skyddet för barn vad gäller dokumenterade sexuella övergrepp. Rapporten visar att det finns ett samband mellan det så kallade barnpornografibrottet och sexuella övergrepp på barn. Av de fall som forskningen granskade visade det sig att de som dömdes för barnpornografibrott i 48% av fallen även dömdes för sexualbrott mot barn. Rapporten visar också att en flytt av barnpornografibrottet från 16 kap. brottsbalken till 6 kap. skulle innebära bättre förutsättningar för ett barn som skildrats i övergreppsmaterial att betraktas som målsägande och därmed få en starkare rätt till juridisk representation i rättsprocessen. En flytt skulle också medföra ett starkt signalvärde och ett erkännande av kränkningen av barnet. Rapporten finns att läsa på ecpat.se.

⁵ Örebro tingsrätts dom i mål nr. B 1208-16 samt Göta hovrätts dom i mål nr. B 2042-16.

⁶ Att genomgå sådana uppgifter betraktas som husrannsakan i utlandet, se DS. 2005:6, s. 131.

⁷ 3 kap. lag (2005:562) om rättslig hjälp i brottmål.

⁸ Europarådets it-brottskonvention CETS no. 185.

Analys: tipsen 2016

Alla bilder och filmer som skildrar någon form av sexuella övergrepp på barn utgör allvarlig brottslighet och en grov kränkning av barnet. Det gäller oavsett om det är bilder med barn i sexuell posering eller filmer där en förövare dokumenterat en våldtäkt.

Antalet inkomna tips till ECPAT Hotline har fortsatt att öka. Ökningen 2016 (20%) var dock inte lika dramatisk som 2015 (100%). Samtidigt som fler tips inkom, kunde en lägre andel bedömas som illegala. Det beror dels på att en högre andel webbsidor redan var nedtagna när ECPAT Hotline granskade dem, men också på de så kallade dolda webbsidorna som beskrivs i kapitlet om trender och utmaningar.

Minskningen av relevanta tips återspeglar sig i både de tips som kunde spåras till Sverige (en minskning från 243 stycken 2015 till 88 stycken 2016), och antalet tips i krypterade nätverk (en minskning från 273 stycken 2015 till 73 stycken 2016). Vad gäller tips som kan spåras till Sverige kan minskningen antas vara tillfällig, då siffrorna för 2017, när denna rapport skrivs, redan är betydligt högre än något annat år. För de tips som ECPAT Hotline mottog från eller skickade vidare till INHOPE-nätverket finns fördjupad statistik, eftersom alla dessa rapporter måste kategoriseras utifrån ålder och kön på barnet, samt huruvida webbsidan som rapporteras är kommersiell eller inte. Statistiken nedan är baserad på de 754 rapporter som skickades via INHOPE.

Kön och ålder på barnet

De flesta tips som bedömdes som illegala skildrade, precis som tidigare år, förpubertala flickor. Nästan 55% av barnen i materialet var flickor, cirka 17% var pojkar och i drygt 11% av fallen skildrade övergreppsmaterial både en pojke och en flicka.

Andelen tips där övergrepp mot spädbarn skildras ökade från 4% (41 st) till 8,4% (64 st) 2016. Övergreppsmaterial där spädbarn förekommer skildrar ofta våldtäkt och sexuell våld. Det är också i material med spädbarn som ECPAT Hotline noterat den största andelen kvinnliga förövare (även om manliga förövare är vanligast även här).

Endast 12% av de barn som förekom i material som kunde bedömas som illegalt var pubertetsutvecklade. Egentligen är denna siffra sannolikt betydligt högre. Orsaken till den missvisande statistiken är att en stor del av de pubertetsutvecklade barnen inte säkert kan sägas vara under 18 år. Det finns därmed en stor gråzon vad gäller sexuell exploatering av pubertetsutvecklade barn. Det kan således fastslås att övergreppsmaterialet skildrar barn i alla åldrar av

båda könen, även om den typiska bilden skildrar en förpubertal flicka. Oavsett om det rör en skildring av ett spädbarn eller en sextonåring, eller om materialet skildrar en våldtäkt eller sexuell posering, så handlar det om dokumenterade sexuella övergrepp på barn.

Spårning av materialet

De tips som ECPAT Hotline bedömer som illegala spåras för att avgöra var filerna är lokaliserade. Det mesta materialet spårades under 2016 till USA (52%) följt av Nederländerna (15%) och Ryssland (10%). Det är samma mönster som tidigare år, och förklaras bland annat av befolkningens mängd och serverplaceringar.

ECPAT Hotline kan idag se betydligt fler barn från andra områden än Europa eller Nordamerika. En stor del av detta övergreppsmaterial syns i tips som rör sociala medier och videodelningssidor i till exempel Indien och Filippinerna. Den ökande tillgången till snabbt internet i fler delar av världen och bland nya befolkningsgrupper i vissa regioner, innebär sannolikt att även skildringar av sexuell exploatering av barn kommer att öka i dessa länder. Det rör sig ofta om länder där vuxengenerationen inte har egna erfarenheter av internet, och där arbetet med preventiva åtgärder och säkerhetsmekanismer för barn på nätet idag saknas eller befinner sig på en låg nivå.

AVSNITTET FORTSÄTTER PÅ NÄSTA SIDA ►

Människohandel, grooming och resande förövare

Antalet inkomna tips rörande grooming var betydligt lägre under 2016 jämfört med året innan. Av 61 inkomna tips (214 år 2015) kunde elva bedömas som misstänkt illegala. 2015 bedömdes 20 tips som misstänkt illegala.

Anledningen till att många tips inte gick att agera på var att en stor del av dem rörde olämpliga, men inte illegala handlingar, eller att anmälaren inte lämnat tillräckligt med information och inte heller någon egen kontaktinformation.

Tre tips inkom om förövare som reser i syfte att exploatera barn sexuellt, varav ett skickades vidare till polis. Sju tips om människohandel med barn för sexuella ändamål inkom, varav tre vidarebefordrades till polis. Orsakerna till att inte alla tips skickades vidare är detsamma som för groomingtipsen.

Kommersiell sexuell exploatering av barn

Webbsidor som med tydlig betalfunktion säljer övergreppsmaterial är idag sällsynta, men de förekommer. Att betala för tillgång till övergreppsmaterial på nätet är riskfyllt för köparen, då många av dessa webbsidor antingen bara kan ta pengarna, eller också sedan utöva utpressning.

Det betyder dock inte att den kommersiella aspekten idag är borta från nätet. Handeln med regisserade sexuella övergrepp på barn via webb-

kamera är ett tydligt exempel, som diskuteras i kapitlet om trender och utmaningar. Ett annat exempel är de molnbaserade fillagringssidorna, där uppladdaren får betalt om den delade filen genererar nya betalande konton på webbsidan. Ofta kräver dessa webbsidor att nedladdaren skaffar ett konto, då det möjliggör till exempel snabbare nedladdning, flera parallella nedladdningar och ett obegränsat antal nedladdningar per dygn.

Själva molntjänsten är i sig helt legitim, det är materialet som driver trafiken till sidan och som genererar nya kunder som är olagligt.

Förövare använder också internet för att komma i kontakt med barn för att sedan utnyttja dem för köp av sexuella handlingar, och för att tipsa varandra om resmål där de kan köpa sig tillgång till barn för sexuell exploatering.

Tips där ingen åtgärd vidtogs

En stor andel av de inkomna tipsen kan inte hanteras vidare av ECPAT Hotline. Orsaken kan vara att tipset inte kunde bedömas som illegalt, eller att sidan redan stängts ned eller att material tagits bort. En annan anledning var att ECPAT Hotline inte kunde få access till sidan, då till exempel lösenord eller rätt cookie saknades. Det senare problemet diskuteras vidare i kapitlet om trender och utmaningar.

Den vanligaste anledningen till att ECPAT Hotline kategoriserar ett tips som ej illegalt är att tipset rör en pornografisk webbsida, bild eller film, som skildrar vuxna personer. Det kan också vara helt orelaterat material.

Varför vidtogs ingen åtgärd?

Ej illegalt

Tipset bedömdes inte vara illegalt.
2686 (49,2%)

Inget resultat

ECPAT Hotline bedömde misstanken om att webbsidan innehöll illegalt material som trolig, men lyckades inte få access till materialet då korrekt cookie, eller kaka, saknades.
862 (15,8%)

Materialet borttaget

De misstänkta bilderna eller filmerna var redan borttagna från webbsidan när materialet granskades.
601 (11%)

Sidan stängts ned

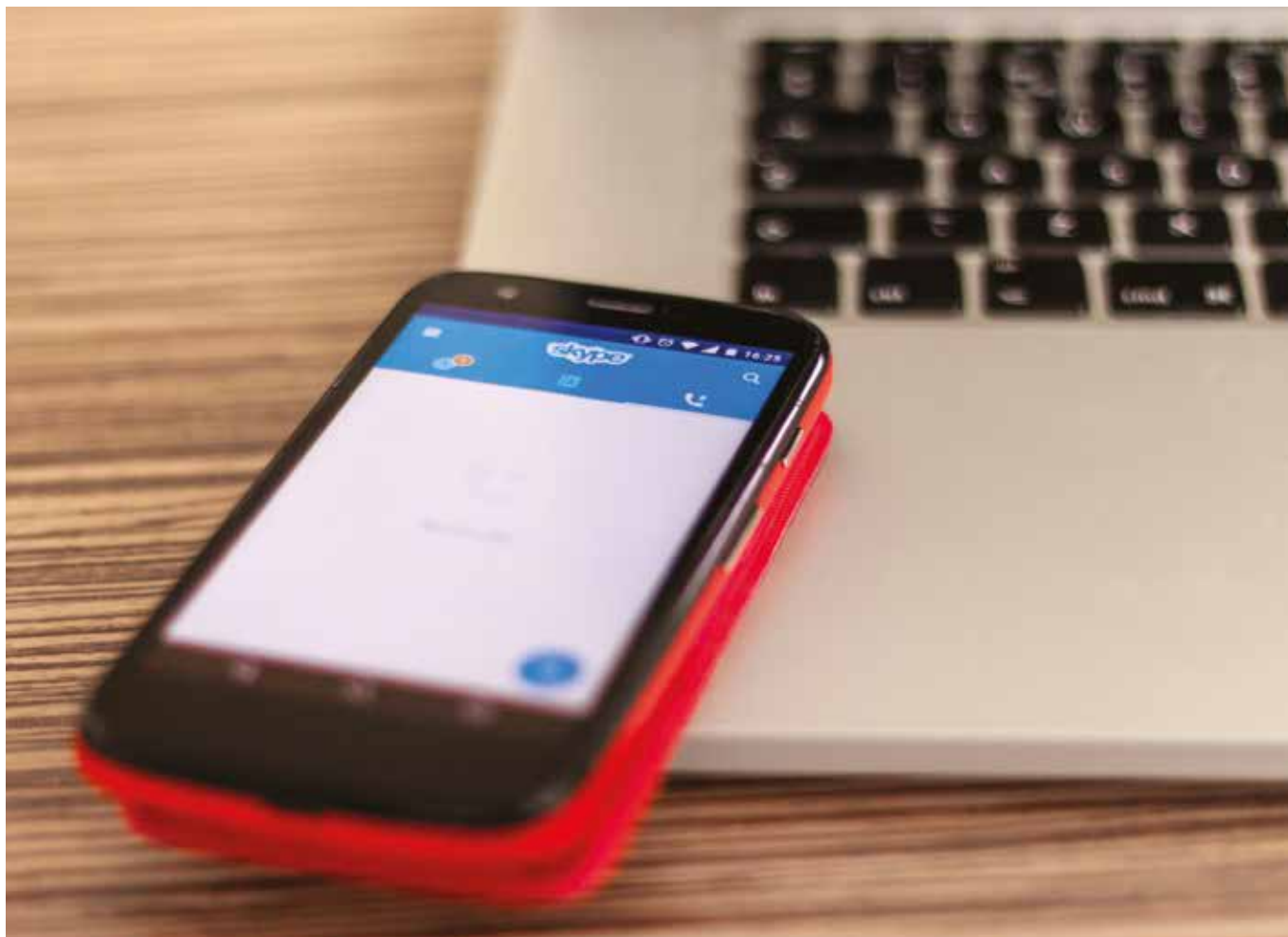
Den misstänkta webbsidan var redan nedtagen när tipset granskades.
536 (9,8%)

Material i gråzon

Materialet på webbsidan bedömdes vara långt från att kunna klassas som illegalt, men kunde genom sin kontext ändå anses kränka barnet på bilden.
391 (7,1%)

Ej åtkomligt eller ej relevant

Tipset var på något sätt otillgängligt, eller var redan hanterat av ECPAT Hotline sedan tidigare.
382 (7%)

Egenproducerat material

Egenproducerat material, där barn dokumenterat sig själva eller andra barn, fortsätter att öka. Många webbsidor och forum specialiserar sig på att samla in och tillgängliggöra bilder och filmer som tycks vara producerade av barn. Detta material kan vara avsett för en partner men sedan spritts utan samtycke, men det kan också vara material som producerats i samband med grooming eller så kallad ”sextortion”. Dessa bilder och filmer skildrar både pojkar och flickor. Utifrån ECPAT Hotlines erfarenheter utsätts barn i alla åldrar, men främst rör det sig om barn i tidig eller fullbordad pubertetsutveckling.

Trender och utmaningar

Sexuell exploatering av barn på nätet – en lägesöversikt

Förövare använder nätet för att sexuellt exploatera barn på en rad olika sätt, och med olika metoder. Den sexuella exploateringen av barn på nätet ökar hela tiden i takt med teknikutvecklingen, och inget talar för att brottsligheten skulle minska. Hela 81% av de tillfrågade i Global Alliance-studien⁹ menar att de ser en ökning vad gäller antalet förövare, 97% menar att antalet bilder per förövare ökar och 93% att antalet bilder som cirkulerar på nätet ökar.

Anonymisering och kryptering

Anonymiserings- och krypteringstjänster används av förövare som vill dölja webbsidors placering eller själva undgå upptäckt. Tjänsterna gör det svårare att spåra förövare som sprider eller laddar ned illegalt material. Idag är dessa tjänster mycket användarvänliga, och finns i flera fall redan inbyggda i program eller enheter från början. Detta innebär att användningen av krypterings- och anonymiseringstjänster idag inte bara används av kriminella med hög teknisk kompetens, utan snarare kan ses som ett normalt förfarande. Förövare kan kryptera såväl de enskilda filerna som de enheter filerna lagras på.

Krypterade nätverk

En stor del av nätet går inte att nå via de vanliga sökmotorerna och syns därför inte för en vanlig internetanvändare. Detta kan till exempel vara någons personliga webmail eller internetbank, eller tjänster som skyddas av betalvägg. Denna del av internet kallas för Deep web. En liten del av Deep web kan bara nås via olika krypterade nätverk, som TOR (the onion router) eller Freenet.

Dessa krypterade nätverk gör det svårt att spåra data till en användare eller till en server. Under 2016 tog ECPAT Hotline emot 64 tips på misstänkt övergreppsmaterial i Freenet, och 9 stycken i TOR. Forum som inriktar sig på sexuell exploatering av barn på krypterade nätverk som TOR kan samla tusentals aktiva användare. Där delar de material och normaliserar övergreppen i sina diskussioner. Forumen är ofta uppbyggda i öppna respektive låsta delar. I ett av de större forumen ECPAT Hotline fick tips om under 2016, fanns en manual för hur en förövare kan närma sig barn, genomföra och hemlighålla övergreppen.

Där fanns också en instruktion för medlemskap till den låsta delen. Användaren var tvungen att dela med sig av egenproducerat material, minst 20 bilder eller två minuter video i bra upplösning, där ett papper med användarens forumnamn ska hållas av barnet i bild.

Det fanns också instruktioner på hur bilderna skulle ”tvättas” för att ta bort spårbar data. Denna procedur måste sedan förnyas minst en gång i månaden. Detta innebär att förövaren, för att få tillgång till andra förövarers nya övergreppsmaterial, själv regelbundet måste producera nytt övergreppsmaterial. Det innebär med andra ord att fler sexuella övergrepp på barn sker.

Dold serverplacering

Många sidor på nätet som enbart är till för att dela övergreppsmaterial använder sig av tjänster som döljer serverns placering. Detta omöjliggör en enkel spårning av serverns placering och IP-adress. Istället visas informationen till företaget som tillhandahåller tjänsten. Det finns många lagliga anledningar till använda dessa tjänster, och de större företagen hjälper såväl polis som hotlines att få tillgång till korrekt IP-adress. Det innebär dock en fördröjning, och då sidorna ofta byter IP-adress innebär det att många av dessa webbsidor finns kvar under lång tid.

Dolda webbsidor

Samtidigt som antal inkomna tips ökade, minskade antalet tips som gick att bedöma som illegala. En av orsakerna är en ökning av så kallade dolda webbsidor, eller webbsidor med ”referrer-based content”.

⁹ Global Alliance är ett samarbete mellan Europeiska kommissionen och USA. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/global-alliance-against-child-abuse/docs/global_alliance_threat_assessment_en.pdf - inhämtad 2017-08-07

När tipsets URL läggs in i en webbplats visas i regel pornografi med vuxna personer, dvs lagligt material. Samma URL kan besökas med en annan metod, och då visas det dolda innehållet, som då består av dokumenterade sexuella övergrepp på barn.

Metoden som sådan används ofta på vanliga legitima sidor, för att skapa en bättre upplevelse för besökaren. Som all teknik kan den såklart också missbrukas, som i detta fall. Illegala webbplatser som använder tekniken för att dölja sitt egentliga innehåll utgör en utmaning för ECPAT Hotline och för andra hotlines runt om i världen. Särskilt under första halvan av 2016 inkom många sådana tips där ECPAT Hotline inte kunde få access till webbplatsens egentliga innehåll. Det finns olika metoder för att skapa access, och sedan mitten av 2016 har ett lägre antal webbplatser förblivit oåtkomliga även om det är ett fortsatt problem.

Missbruk av legitima plattformar

Även om det idag finns många webbplatser som specialiserar sig på att sprida dokumenterade sexuella övergrepp på barn, och nya tillkommer hela tiden,

så delas en stor del av övergreppsmaterialet på legitima webbplatser. Dessa missbrukas av förövare och kriminella för att med eller utan kommersiellt syfte sprida skildringar av sexuella övergrepp på barn. Det rör sig exempelvis om peer2peer-nätverk, molnbaserade lagringstjänster, chattar och forum. Såväl de stora, marknadsledande tjänsterna som nya och små sådana missbrukas för detta ändamål.

Ett vanligt sätt att sprida övergreppen har länge varit att i forum dela länkar till molntjänster, där materialet kan laddas ned eller streamas. Detta förfarande gör det enkelt för förövare att lagra eller ladda ned stora bibliotek med övergreppsmaterial.

ECPAT Hotline har under 2016 noterat en ny variant av detta, där förövare i chattrum delar länkar till molntjänster som erbjuder tidsbegränsad lagring. När filen laddats upp kan uppladdaren bestämma hur länge filen ska vara tillgänglig innan den automatiskt raderas. I en av de mest vanligt förekommande lagringstjänsterna är grundinställningen 30 minuter. Det innebär att den som vill ha tillgång till övergreppsmaterialet måste se länken mer eller mindre direkt när den delas i chattrummet, och sedan genast hämta hem den.

Webbplatser som är till för att dela videoklipp som kan streamas av andra användare missbrukas också ofta av de som sprider övergreppsmaterial. Dessa webbplatser är ofta inriktade på delning av lagligt pornografiskt innehåll, men även välkända icke-pornografiska videodelningssidor utnyttjas av förövare.

Oavsett om det är en laglig fildelnings-sida eller en webbplats för videostreaming så innebär enskilda användares missbruk av tjänsten för att sprida illegalt material en stor utmaning för den ansvariga sajtagaren. På många av dessa sidor laddas mycket stora mängder material upp, vilket innebär att det illegala materialet göms i mängden.

Ofta krävs en anmälan från en annan användare för att det ska upptäckas. Flera stora tjänster använder filtreringslösningar som ska känna igen illegalt material som är känt sedan tidigare, men ECPAT Hotline ser trots det en fortsatt ökad mängd övergreppsmaterial på dessa sidor.

Användningen av lagliga webbplatser för att sprida dokumenterade sexuella övergrepp på barn innebär också att materialet blir allt mer lättillgängligt för den som söker det, samt att risken att stöta på det ökar även för den som inte söker efter det.

Förövarers användning av molnbaserade tjänster innebär också specifika svårigheter för rättsväsendet i Sverige, se kapitlet om lagstiftningen.

AVSNITTET FORTSÄTTER PÅ NÄSTA SIDA ►

Live-streaming

Det blir allt vanligare att förövare via webbkamera, från sitt hem, beställer och regisserar livesända sexuella övergrepp på barn. Barnet kan befinna sig var som helst i världen. Ofta finns en vuxen mellanhand som begår de sexuella övergreppen på barnet eller barnen enligt förövarens instruktioner. Förövaren som agerar mellanhand kan vara en närstående till barnet, eller annan vuxen i barnets närhet. Övergreppen kan regisseras av förövaren medan de pågår, eller följa instruktioner givna av förövaren på förhand.

Ökningen av live-streamade övergrepp är ett tydligt exempel på hur den kommersiella aspekten av sexuell exploateringen av barn fungerar idag. Betalmetoderna som används varierar, och inkluderar så kallade kryptovalutor (till exempel BitCoin).

Kostnaden för ett livesänt regisserat övergrepp är ofta låg, vilket innebär att transaktionerna är svåra att identifiera. Dessa brott upptäcks därför ofta i samband med utredningar av annan misstänkt brottslighet. Barnen som exploaterats har i de fall som hittills utretts ofta kommit från Sydostasien, främst Filippinerna. Enligt Europol¹⁰ finns indikationer på att brottsligheten nu sprider sig till andra länder.

De streamade övergreppen kan sparas av förövaren för att senare delas med andra förövare i slutna nätverk.

Nytt övergreppsmaterial är värdefull valuta för de förövare som vill skaffa sig tillgång till andra förövars egna skildringar av sexuella övergrepp.

I Sverige har en handfull fall rörande live-streamade övergrepp gått till domstol, och dessa har alla upptäckts i samband med utredning av annan brottslighet, inklusive misstanke om så kallat barnpornografibrott.

Övertalning och utpressning

När förövarens syfte är utpressning används på engelska ofta begreppet ”sextortion”, eller sexuell utpressning. Förövaren har kanske kommit över en bild på barnet genom grooming, falska förespeglningar, stöld eller genom att hacka barnets dator. Förövaren kan sedan hota med att skicka bilden till föräldrar, skola, sociala medier och så vidare.

Syftet med utpressningen kan antingen vara pengar, eller tillgång till fler bilder av barnet. En studie från Thorn¹¹ visar att 45% av förövarna fullföljde hoten i de fall barnet inte skickade nya bilder eller pengar.

Den initiala kontakten tas i regel på sociala medier, men förövaren kan sedan flytta konversationen till andra, krypterade plattformar.

Kommande utmaningar

Förövare kommer även fortsättningsvis att ligga i framkant vad gäller ny teknik. Digitala valutor kommer sannolikt att användas i större utsträckning, och ta sig nya former vilket försvårar arbetet med att spåra och identifiera barn och förövare.

Nya möjligheter såsom ansiktsigenkänning och virtual reality kan också komma att utgöra stora utmaningar inom kort. Med hjälp av ansiktsigenkänning kan en förövare via en övergreppsbild lokalisera ett barn utanför nätet.

Virtual reality är redan etablerat inom pornografin, och det är sannolikt bara en tidsfråga innan den också används för illegala ändamål. Mot bakgrund av det starka sambandet mellan innehav av övergreppsmaterial och egna fysiska övergrepp är detta en oroväckande utveckling.

Framväxten av snabbt internet på nya geografiska platser är en pågående och kommande utmaning, inte minst i länder där såväl lagstiftning och skyddet för barn är svagt.

¹⁰ iOCTA The Internet Organised Crime Threat Assessment 2016 <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment-iocta-2016>

¹¹ <https://www.wearthorn.org/wp-content/uploads/2016/06/Sextortion-Report-1.pdf>

Slutsatser

Antalet tips till ECPAT Hotline fortsätter att öka, under 2016 granskade ECPAT Hotline 6558 tips. De allra flesta tips rörde misstänkta dokumenterade sexuella övergrepp på barn.

ECPAT Hotlines medlemskap i den internationella organisationen för hotlines, INHOPE, ger fortsatt bra resultat. Under 2016 skickade ECPAT Hotline 682 tips vidare till hotlines i de länder dit övergreppsmaterialet kunde spåras, och bidrog därmed till det globala arbetet mot sexuell exploatering av barn.

Användningen av korrekt terminologi behöver få ett starkt genomslag i Sverige. Idag använder såväl media som företag ofta en terminologi som frångår ansvar från förövaren och delvis lägger ansvaret på barnet. Begrepp som "barnpornografi" förminskar brottets allvar och är en kränkning av barnet på bilden.

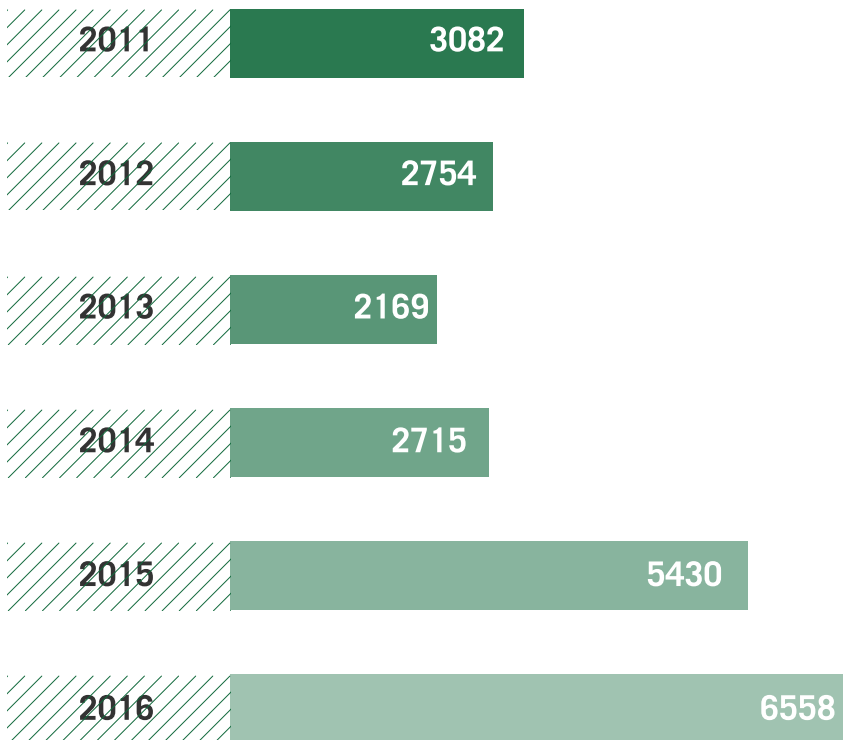
Sexuella övergrepp som sker på nätet är lika allvarliga som de övergrepp som sker utanför nätet. De långtgående konsekvenserna för barnet återspeglas idag inte i svensk lagstiftning. Det behövs också specialiserad hjälp till de barn som fått bilder eller filmer spridda på nätet mot sin vilja.

Kunskapen om förövarers användning av övertalning och utpressning, liksom risken för att egenproducerat material sprids utan samtycke, måste stärkas bland barn, föräldrar samt andra vuxna som arbetar med eller för barn.

Så kallade barnpornografibrott måste prioriteras, resurssättas och utredas utifrån vetskapen om att en utredning kan leda till att ett barn identifieras och tas ut ur en pågående övergreppssituation.

Antal inkomna tips till ECPAT Hotline:

Totalt antal inkomna tips där ingen åtgärd vidtogs: 5458 (83,2%)

Orsak:

Ej illegalt: 2686 (49,2%)

Tipset bedömdes inte vara illegalt.

Sidan stängts ned: 536 (9,8%)

Den misstänka webbsidan var redan nedtagen när tipset granskades.

Inget resultat: 862 (15,8%)

ECPAT Hotline bedömde misstanken om att webbsidan innehöll illegalt material som trolig, men lyckades inte få access till materialet.

Materialet borttaget: 601 (11%)

De misstänkta bilderna eller filmerna var redan borttagna från webbsidan när materialet granskades.

Material i gråzon: 391 (7,1%)

Materialet på webbsidan bedömdes vara långt från att kunna klassas som illegalt, men kunde genom sin kontext ändå anses kränka barnet på bilden.

Ej åtkomligt eller ej relevant: 382 (7%)

Tipset krävde ett lösenord som inte bifogats för att kunna bedömas, eller var redan hanterat.

Antal inkomna tips per kategori och antal som bedömdes som illegala

Antal som bedömdes som illegala i parantes.

Dokumenterade sexuella övergrepp på barn: **6487** (1085)

Grooming: **61** (11)

Förövare som reser i syfte att exploatera barn sexuellt: **3** (1)

Människohandel med barn för sexuella ändamål: **7** (3)

Totalt antal inkomna tips som bedömdes som illegala: **1100 (16,8%)**

Totalt antal tips från allmänheten som bedömdes som illegala: **1028**

Totalt antal tips från INHOPE som bedömdes som illegala: **72**

Totalt antal tips som bedömdes illegala, lokaliserade i Sverige: 88 Varav från allmänheten: **16**Varav från INHOPE: **72****Antal tips skickade till svensk polis: 321**Övergreppsmaterial i öppna nätet: **233**Övergreppsmaterial i krypterade nätverk: **73**Människohandel: **3**Grooming: **11**Resande förövare: **1****Totalt antal tips i krypterade nätverk: 73**Varav Freenet: **64**Varav TOR: **9****Tips via INHOPE: 754**Tips till ECPAT Hotline från INHOPE: **72**Tips till INHOPE från ECPAT Hotline: **682****Kön på barnet:**Både pojke och flicka: **11,4%** (86 st)Flicka: **54,9%** (414 st)Pojke: **17,2%** (130 st)Ej avgjort: **16,4%** (124 st)**Åldersgrupp på barnet:**Spädbarn: **8,5%** (64 st)Förpubertal: **60,3%** (455 st)Pubertal: **11,9%** (90 st)Ej avgjort: **19,2%** (145 st)**Kommersiell**Kommersiell sida: **5,7%** (43 st)Ej kommersiell sida: **90,7%** (684 st)Ej avgjort: **3,6%** (27 st)**Land (5 största)**

Land där servern med övergreppsmaterial stod placerad. Baserat på tipsen ECPAT Hotline skickade till INHOPE.

1. USA (**52%**)2. Nederländerna (**15%**)3. Ryssland (**10%**)4. Slovakien (**4%**)5. Kanada (**4%**)

Utredningar av barnpornografibrott måste utredas skyndsamt utifrån vetskapen att polisen i slutändan kan identifiera ett barn och ta det ut ur en pågående övergreppssituation.

@ECPATSverige

Sankt Göransgatan 66
SE - 112 33 Stockholm
+46(0) 8 598 920 00
info@ecpat.se

www.ecpat.se
www.ecpathotline.se

MOT BARNSEXHANDEL